

בית המשפט העליון בירושלים

רע"א 854 / 97

בפני: כבוד השופט ט' שטרסברג-כהן

המבקש: לופטין יצחק
ע"י ב"כ עו"ד ד. כהן

נגד

המשיבים: 1. מוניקה תכשיטים בע"מ
2. מוניק נועם
ע"י ב"כ עו"ד ר. בילט
ועו"ד י. מאיר

בקשת רשות ערעור על החלטת
בית המשפט המחוזי בתל-אביב
מיום 22.1.97 בתיק ה.פ. 369/96
שניתנה על ידי כבוד השופטת ש. סירוטה

החלטה

זוהי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב, (כבוד השופטת ש. סירוטה), אשר דחה את בקשת המבקש לעיכוב הדיון בהליכים האזרחיים המתנהלים בפניו, עד להכרעה בהליך פלילי המתנהל באותו עניין.

1. ביום 7.2.96 הגיש המבקש תובענה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב בה תבע אכיפת הסכם מכר שלפיו, על פי הנטען, רכש המבקש שתי חנויות מאת המשיבות (ת.א. 125/96). כעבור שבועיים הגישה המשיבה 1 בקשה לפסק דין הצהרתי לפיו שתי החנויות הן בבעלות המשיבה 1 (ה.פ. 369/96). הדיון בשני התיקים אוחד, וביום 22.6.96 קיים קדם משפט בו ניתן צו לגילוי מסמכים הדדי בעקבות בקשת ב"כ המבקש. עוד קודם לכן, ביום 26.5.96 הוגש כתב אישום נגד המבקש, במסגרתו הואשם בקבלת דבר במרמה, בכך שקיבל דמי שכירות עבור החנויות נשוא הדיון, כשההנחה העובדתית בכתב האישום הינה כי החנויות הללו הינן בבעלות המשיבות.

2. המבקש פנה לבית המשפט המחוזי וביקש שהדין בהליכים האזרחיים יעוכב עד להכרעה בהליך הפלילי בו הוגש כתב אישום, בטענה שבמסגרת ההליך האזרחי יאלץ לחשוף את קו הגנתו במשפט הפלילי וכן כי הוא עלול להפליל את עצמו.

בית המשפט המחוזי דחה את בקשת המבקש ובית משפט זה עיכב ביצוע החלטת בית המשפט המחוזי עד להכרעה בבקשת רשות ערעור זו.

3. עיינתי בבקשה ובתגובה לה ולא מצאתי כי יש מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

אין בסיס לטענה לפיה כל אימת שמתנהל הליך פלילי לצד הליך אזרחי באותו עניין, יש לעכב את ההליך האזרחי עד לסיום ההליך הפלילי. הליכים משפטיים אזרחיים ופליליים צריכים להתנהל ביעילות וללא דחיות מיותרות, מה עוד, שאין לדעת מתי יסתיים ההליך הפלילי ומתי ניתן יהיה להמשיך בהליך האזרחי. מערכת המשפט צריכה לשאוף לכך שמשפטים יתנהלו כסדרם ובמועד שנקבע להם וכי לא יתפתח נוהג של דחיות מיותרות ללא צורך. התופעה של קיום משפטים אזרחיים ופליליים באותו ענין נפוצה למדי. ואין זה ראוי שמשפטים אזרחיים יישארו תלויים ועומדים עד אשר יסתיימו הליכים פליליים באותו עניין. לעיתים יכול העיכוב להימשך שנים גם כאשר מדובר בערכאה ראשונה, קל וחומר אם יש להמתין עד לסיום הערעור בערכאה האחרונה.

4. השיקולים הנ"ל נסוגים אם ניצבת מולם זכות של מתדיין העלולה להיפגע. האם כך הוא בענייננו? אינני סבורה כן. אם החשש הוא מהפללה עצמית, בידי המבקש לעשות שימוש בחיסיון מפני הפללה עצמית ולהימנע מגילוי כל ראייה במשפט האזרחי העלולה להפלילו במשפט הפלילי ובאשר לטענה בדבר זכות המבקש שלא לחשוף את קו הגנתו, טענה זו אינה מקובלת עלי. הזכות שלא לחשוף קו הגנה, במידה וקיימת כזו, איננה ערך בפני עצמו. היא נגזרת מזכות השתיקה של הנאשם, אך מחוץ למסגרת המשפט הפלילי המסויים, אין עומדת לנאשם זכות השתיקה וכמוהו ככל אדם אחר.

"מחוץ למסגרת המשפט הפלילי המסויים, ומחוץ למסגרת החקירה המשטרית המסוימת, דין הנאשם והחשוד כדין כל אדם. עומדת להם הזכות לחיסיון מפני הפללה עצמית, אך אין עומדת להם זכות השתיקה".
(רע"א 5381/91 חוגלה שיווק בע"מ ואח' נ. משה אריאל, פ"ד מו(3) 378, 381).

לכאורה, מי שעשוי להיות מעונין להמתין לפסק הדין במשפט הפלילי הם המשיבים דווקא, שכן אם המבקש יורשע יוכלו הם להגיש את הממצאים והמסקנות שבפסק הדין המרשיע, כראיה לכאורה במשפט האזרחי לפי סעיף 42א(א) לפקודת הראיות. שאלה זו אינה עולה בענייננו וגם לו עלתה לא היה בה לשמש עילה לעיכוב הדיון במשפט האזרחי.

לאור האמור לעיל וכן מן הטעמים המפורטים בהחלטת בית המשפט המחוזי, דין הבקשה להדחות.

המבקש ישא בהוצאות המשיבים בסך של 10,000 ש"ח.

ניתנה היום, כ"ג בניסן תשנ"ז (30.4.97).

ש ו פ ט ת

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
J05.97008540